

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

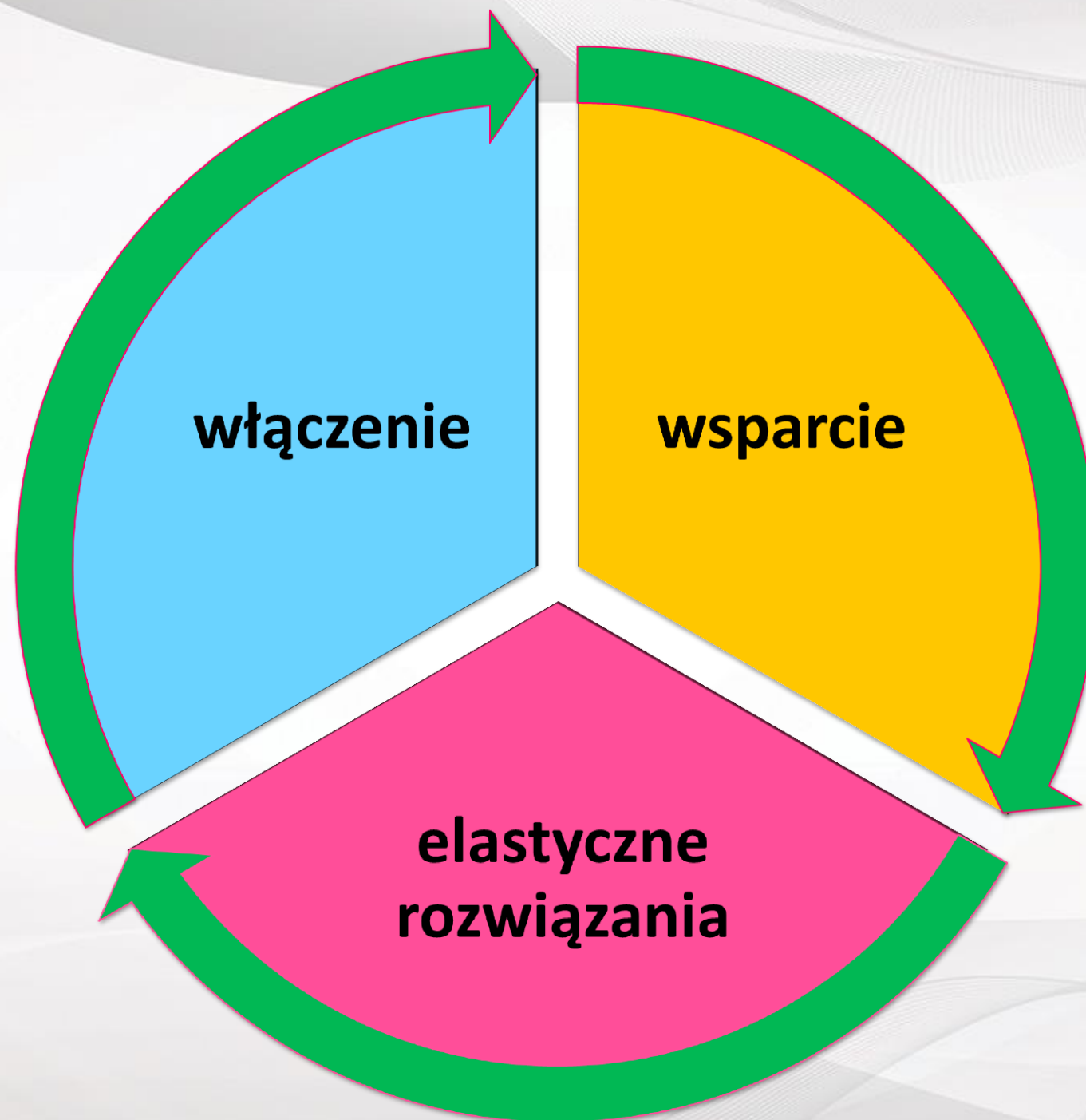
zastosowanie przepisów prawa w praktyce

Spotkanie informacyjno-konsultacyjne, Sulejówek 20-21 czerwca 2017 r.

Różne potrzeby – różne ścieżki

Cele zmian

Nowe rozwiązania w przepisach

rozporządzenie w sprawie kształcenia specjalnego

rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej

rozporządzenie w sprawie indywidualnego nauczania

rozporządzenie w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające w poradniach psychologiczno-pedagogicznych

**Zmiany projektowane
od 1 września 2017 r.
*stan na dzień 20 czerwca 2017 r.***

Uczeń niepełnosprawny – zajęcia w szkole

Możliwość nauki w szkole:

- ogólnodostępnej
- integracyjnej
- specjalnej

Włączanie ucznia
w życie klasy/szkoły/
społeczności lokalnej

Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny

zajęcia z
klasą

zajęcia
indywidualne
w szkole

zajęcia
rewalidacyjne

zajęcia z pomocy
psychologiczno-
pedagogicznej

dodatkowa kadra

nauka orientacji
przestrzennej
i poruszania się

nauka systemu
Braille'a

nauka języka
migowego

rozwijanie
umiejętności
społecznych

AAC

inne

dydaktyczno-
wyrównawcze

rozwijające
uzdolnienia

specjalistyczne

związane
z wyborem kierunku
kształcenia i zawodu

rozwijające
umiejętności uczenia
się

nauczyciel posiadający
kwalifikacje do w zakresie
pedagogiki specjalnej

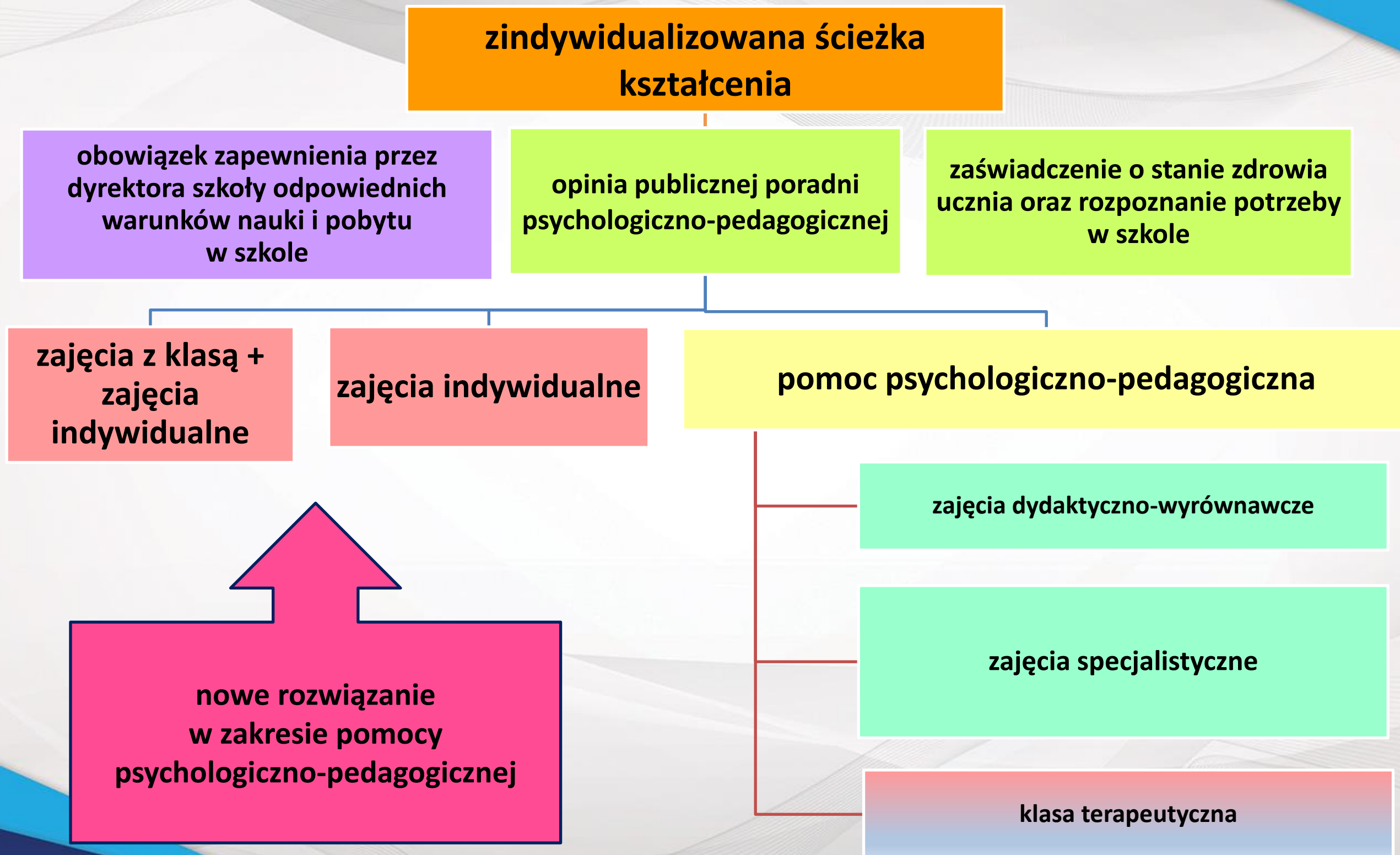
specjalista

pomoc nauczyciela

nowe rozwiązanie

nowe rozwiązanie pl

Uczeń chory – zajęcia w szkole

Indywidualne nauczanie.

Uczeń chory – zajęcia w domu z włączaniem

m.in. uczniowie z depresją, po próbach samobójczych, z chorobami o ostrym przebiegu z okresową poprawą funkcjonowania
– może to być również uczeń niepełnosprawny

orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania

tygodniowy wymiar IN

określony w przepisach
wyższy lub niższy – w zależności od
potrzeb

zajęcia w domu

ułatwianie powrotu
do szkoły

udział w wybranych zajęciach
z klasą

udział w życiu szkoły

możliwość okresowego
zawieszenia zajęć w domu
w przypadku poprawy stanu
zdrowia

poza tygodniowym
wymiarom IN

Nowe rozwiązanie

Nowe rozwiązanie

Indywidualne nauczanie.

Uczeń chory – zajęcia w domu

m.in. uczniowie leżący, z obniżoną odpornością (np. po przeszczepach, z chorobami nowotworowymi), po zabiegach chirurgicznych – **może to być również uczeń niepełnosprawny**

Inne zmiany w pomocy psychologiczno-pedagogicznej

- ❑ pomoc polega na rozpoznawaniu:
 - ⇒ indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz zaspokajaniu tych potrzeb
 - ⇒ **czynników środowiskowych** wpływających na jego funkcjonowanie w przedszkolu, szkole i placówce
- ❑ celem pomocy jest wspieranie **potencjału rozwojowego** ucznia i stwarzania warunków do jego **aktywnego i pełnego uczestnictwa** w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz w środowisku społecznym
- ❑ **zajęcia logopedyczne** będą adresowane do dzieci z deficytami kompetencji i zaburzeń sprawności językowych
- ❑ **klasy terapeutyczne** były tworzone **również dla dzieci chorych i w ciągu całego roku**
- ❑ dyrektor przedszkola lub szkoły będzie mógł, **za zgodą rodziców**, wystąpić z **wnioskiem o diagnozę problemu ucznia** do publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej kiedy działania szkoły nie poprawiają funkcjonowania ucznia (rodzic nadal będzie mógł zwrócić się bezpośrednio do poradni psychologiczno-pedagogicznej o pomoc)
- ❑ **nowe formy pomocy** – zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne

Projekt rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego

- ❑ nowe regulacje dotyczące zespołu opracowującego indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET):
 - ⇒ w skład zespołu wchodzi **wychowawcy grup wychowawczych** prowadzący zajęcia z wychowankiem w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, specjalnym ośrodku wychowawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym – **jeden IPET!**
 - ⇒ zespół jest zobowiązany do **uwzględnienia w IPET wyników diagnozy i wniosków** sformułowanych na jej podstawie
 - ⇒ spotkania zespołu **nie rzadziej niż raz w semestrze**

Projekt rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego

- **wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania dziecka lub ucznia**
 - umożliwienie za zgodą rodziców udziału innych podmiotów w dokonywaniu okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dziecka lub ucznia,
 - wskazano na konieczność dokonania oceny efektywności indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego również w zakresie dostosowań, zajęć i działań, o których mowa w ust. 1 pkt 1–7 projektu rozporządzenia.
- **współpraca z rodzicami**
 - zobowiązanie dyrektora przedszkola, szkoły lub ośrodka oraz osobę kierującą inną formą wychowania przedszkolnego, do pisemnego zawiadomienia rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia w sposób przyjęty w danym przedszkolu, szkole lub placówce o terminie każdego spotkania zespołu i możliwości uczestniczenia w tym spotkaniu,
 - zobowiązanie do przekazania rodzicom ucznia lub pełnoletniemu uczniowi kopii wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dziecka lub ucznia oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego;

Projekt rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego

☐ **obowiązek zatrudnienia pomocy nauczyciela:**

⇒ w przedszkolach specjalnych

⇒ W przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi

⇒ w klasach I–IV szkół podstawowych specjalnych i szkół podstawowych ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi w przypadku uczniów:

✓ z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym

✓ z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją

✓ z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

✓ z niepełnosprawnościami sprzężonymi

☐ **możliwość zatrudnienia pomocy nauczyciela** w innych przypadkach, za zgodą organu prowadzącego

Projekt rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego

- ❑ nauczyciele posiadający kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej zatrudnieni w celu:
 - ⇒ współorganizowania kształcenia integracyjnego
 - ⇒ współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym **prowadzą inne zajęcia**, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka lub ucznia, **w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne**
- ❑ **prowadzenie innych zajęć** odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka lub ucznia niepełnosprawnego, w szczególności zajęć rewalidacyjnych, **powierza się nauczycielom lub specjalistom posiadającym kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności ucznia**

Projekt rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego

- ❑ zmiana wieku ucznia, do którego może być prowadzone kształcenie specjalne w szkole podstawowej – **do 20. r.ż.**
- ❑ zobowiązanie do wskazania w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym dziecka lub ucznia:
 - **kierunku zintegrowanych oddziaływań** nauczycieli, specjalistów i wychowawców grup wychowawczych prowadzących zajęcia z dzieckiem lub uczniem,
 - **zajęć z zakresu doradztwa zawodowego** realizowanych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy oraz **zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu** realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej
 - określenia **rodzaju i sposobu dostosowania warunków** organizacji kształcenia specjalnego do rodzaju niepełnosprawności ucznia, z wykorzystaniem technologii wspomagających to kształcenie

Projekt rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego

- uzupełnienie zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niesłyszących lub z afazją o **wspomagające metody komunikacji**
- wskazanie **wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC)** jako rodzaju zajęć rewalidacyjnych realizowanych z dziećmi lub uczniami z autyzmem, w tym zespołem Aspergera, w przypadkach uzasadnionych ich potrzebami
- umożliwienie organizacji **wybranych zajęć wychowania przedszkolnego lub edukacyjnych indywidualnie** z dzieckiem lub uczniem posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub **w grupie liczącej do 5 dzieci lub uczniów**

Projekt rozporządzenia w sprawie publicznych placówek

- możliwość przyjmowania do **specjalnych ośrodków wychowawczych (SOW)** – oprócz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych – **również dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym**
- możliwość przyjmowania do **ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego (ORW)**, w **szczególnie uzasadnionych przypadkach** dziecka **2,5-letniego** posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawności sprzężone, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna

Projekt rozporządzenia w sprawie publicznych placówek

- młodzieżowe ośrodki wychowawcze (MOW) i młodzieżowe ośrodki socjoterapii (MOS) będą zapewniały odpowiednie warunki umożliwiające wychowankom **kontakt z osobami spoza ośrodka**, z poszanowaniem ich prywatności.

Art. 66 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich **nie ogranicza kręgu osób z którymi wychowanek ma prawo utrzymywać kontakty jedynie do rodziców**

Dyrektor MOW będzie mógł ograniczyć lub zakazać kontaktów nieletniego z osobami spoza ośrodka wyłącznie w przypadku, gdy kontakt ten:

- stwarza zagrożenie dla porządku prawnego lub bezpieczeństwa ośrodka
- może wpłynąć niekorzystnie na przebieg toczącego się postępowania lub proces resocjalizacji nieletniego.

**Projekt rozporządzenia
w sprawie orzeczeń i opinii
*przed wystąpieniem do uzgodnień i konsultacji –
stan na 20 czerwca 2017 r.***

Główne zmiany

- słowniczek pojęć
- kompetencje zespołu
- warunki uwzględniane przez kuratora oświaty przy wskazywaniu poradni (wzrok, słuch, autyzm)
- wzór opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka
- obowiązek uwzględniania w diagnozie informacji dotyczących funkcjonowania ucznia oraz wpływu środowiska nauczania i wychowania
- dostosowanie do zmian w innych przepisach

Właściwość zespołów

Dzieci/uczniowie:	Właściwy zespół:
uczęszczające do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub ośrodka	poradnia na terenie której działa przedszkole, inna forma wychowania przedszkolnego, ośrodek lub placówka
wychowankowie burs/internatów	
dzieci które nie rozpoczęły realizacji wychowania przedszkolnego	poradnia właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka
dzieci które nie są objęte zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi	
niewidomi, słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	poradnia wskazana przez kuratora oświaty, za zgodą organu prowadzącego

Organizacja pracy zespołu

- **na wniosek przewodniczącego zespołu i za zgodą rodzica** - możliwość udziału w posiedzeniu zespołu z głosem doradczym nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych, specjalistów, asystentów nauczycieli, pomocy nauczycieli oraz asystentów edukacji romskiej
- **na wniosek lub za zgodą rodzica dziecka** - udział w posiedzeniach zespołu innych osób wspierających wnioskodawcę w przekazaniu pełnej informacji o potrzebach dziecka
- **zobowiązanie do zachowania tajemnicy** dotyczącej danych osobowych i danych wrażliwych

Wniosek

- możliwość złożenia wniosku w wersji elektronicznej
- jeden wniosek
- nr PESEL
- oświadczenie/wniosek rodzica o wyrażeniu zgody albo niewyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych/udział dodatkowych osób
- informacja o wydanych dla dziecka lub ucznia orzeczeniach lub opiniach
- informacja o stosowanych przez dziecko metodach komunikacji

Dokumentacja dołączona do wniosku

- opinie, zaświadczenia oraz wyniki obserwacji i badań psychologicznych, pedagogicznych i lekarskich
- dokumentacja medyczna dotycząca leczenia specjalistycznego
- poprzednio wydane orzeczenia lub opinie

Wyniki przeprowadzonych obserwacji i badań przez pracowników poradni przewodniczący zespołu dołącza do wniosku informując o tym wnioskodawcę.

Indywidualne nauczanie

- zaświadczenie o stanie zdrowia ucznia wydane przez **lekarza specjalistę lub lekarza POZ na podstawie dokumentacji medycznej leczenia specjalistycznego**
- **uczeń szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe** - zespół decyduje o potrzebie zaświadczenia lekarza medycyny pracy

Lekarz określa:

- **przewidywany okres** – nie krótszy niż 30 dni
- rozpoznanie choroby zgodnie klasyfikacją **ICD-10** lub innego problemu zdrowotnego i wynikające z nich **ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia**, powodujące, że stan zdrowia ucznia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły

Informacje w opinii szkoły

- rozpoznane potrzeby, możliwości, mocne strony i uzdolnienia ucznia
- funkcjonowanie ucznia w szkole, w tym występujące trudności
- działania podjęte przez szkołę, ich efekty i wnioski
- wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania – uczeń objęty kształceniem specjalnym
- okresowa ocena funkcjonowania – uczestnik zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Odmienność kulturowa i językowa

- uczniowie należący do mniejszości narodowych i etnicznych, społeczności posługującej się językiem regionalnym
- uczniowie, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki
- ⇒ narzędzia diagnostyczne dostosowane do możliwości językowych uczniów, w tym testy niewerbalne oraz nieobciążone kulturowo
- ⇒ korzystanie z pomocy asystenta edukacji romskiej lub osoby władającej językiem kraju pochodzenia dzieci i młodzieży

Czas na wydanie i przekazanie orzeczenia lub opinii

- **14 dni** od dnia złożenia wniosku lub uzupełnienia dokumentacji – orzeczenia o potrzebie IN
- **30 dni** – pozostałe orzeczenia i opinie
- **60 dni** - w szczególnie uzasadnionych przypadkach uwarunkowanych stanem zdrowia ucznia lub złożonością procesu diagnostycznego
- **7 dni** od dnia wydania - przekazanie orzeczenia lub opinii

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

- dla dzieci i młodzieży dla których organizuje się kształcenie specjalne
- diagnoza funkcjonowania dziecka lub ucznia, w tym: potencjał rozwojowy, mocne strony i uzdolnienia ucznia oraz bariery i ograniczenia utrudniające funkcjonowanie
- zalecenia dotyczące celów rozwojowych i terapeutycznych
- rodzaje zajęć rewalidacyjnych i formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej – *szkoła+poradnia*
- wszystkie możliwe formy kształcenia specjalnego ucznia poczynając od najkorzystniejszej

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

- zalecane działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania ucznia i wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu szkoły
- zalecane sposoby oceny efektów działań podjętych przez szkołę w celu realizacji zaleceń

oraz w zależności od potrzeb ucznia:

- potrzeba realizacji niektórych zajęć edukacyjnych w formie indywidualnej lub w grupie liczącej do 5 osób
- sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, w tym wykorzystujące technologie informacyjno- komunikacyjne
- zakres wsparcia ze strony dodatkowej kadry

Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania

- diagnoza poziomu funkcjonowania ucznia, w tym: ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z przebiegu choroby lub procesu terapeutycznego
- zalecane warunki, obszary i formy wsparcia umożliwiające realizację potrzeb ucznia, w tym warunki rozwijania jego potencjalnych możliwości i mocnych stron
- zalecane działania sprzyjające integracji ucznia ze środowiskiem szkolnym oraz ułatwiające mu powrót do szkoły
- zalecenia, w zależności od potrzeb, dotyczące celów rozwojowych i terapeutycznych do realizacji podczas zajęć IN oraz w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Okres na jaki wydaje się orzeczenie

- **kształcenie specjalne** – rok szkolny lub etap edukacyjny
- **indywidualne nauczanie** – okres nie krótszy niż 30 dni i nie dłuższy niż jeden rok szkolny
- **zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze** – do 5 lat

Nowe możliwości

- uchylenie orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (ORW) nowym orzeczeniem ORW lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego (OKS)
- wydanie nowego orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych analogicznie jak w przypadku OKS
- orzeczenie o odmowie uchylenia orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Przydatne informacje

Ważność orzeczeń

art. 312 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe

Orzeczenia wydane przed dniem 1 września 2017 r., zachowują ważność na okres, na jaki zostały wydane.

Wyjątek od tej reguły stanowią orzeczenia o potrzebie:

☐ kształcenia specjalnego wydane na okres:

- ⇒ *I etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie IV szkoły podstawowej – **równoważne określenia: „na czas nauki w klasach I-III”, „na czas edukacji wczesnoszkolnej”**
- ⇒ *II etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w szkole podstawowej - **równoważne określenie: „na czas nauki w klasach IV-VI”**

☐ indywidualnego nauczania wydane na okres:

- ⇒ *I etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie III szkoły podstawowej – **równoważne określenia: „na czas nauki w klasach I-III”, „na czas edukacji wczesnoszkolnej”**
- ⇒ *II etapu edukacyjnego*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie VI szkoły podstawowej - **równoważne określenie: „na czas nauki w klasach IV-VI”**
- ⇒ *kształcenia w szkole podstawowej*, które zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie VI szkoły podstawowej.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (WWR)

- **opinie** o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka są **wydawane** wyłącznie **przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych** – *od 1 lutego 2017 r. (art. 314 ust. 2 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe)*
- zajęcia WWR organizowane są przez **jeden zespół** działający w jednostce systemu oświaty – *od 1 września 2017 r. (art. 127 ust. 8 ustawy Prawo oświatowe)*
- **możliwość** realizacji zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka **w kilku zespołach** na podstawie porozumienia - *od 1 września 2017 r. (art. 127 ust. 9 ustawy Prawo oświatowe)*

Odraczanie obowiązku szkolnego dzieci z niepełnosprawnością

- ❑ dzieci posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinię w sprawie odroczenia
- **rocznik 2009:** wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 7 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym **dziecko kończy 9 lat** *[art. 14 ust. 1a ustawy o systemie oświaty, art. 31 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe]*
- **rocznik 2008:**
 - ⇒ dzieci urodzone od 1 lipca 2008 r. do 31 grudnia 2008 r., którym odroczone spełnianie obowiązku szkolnego w roku szkolnym odpowiednio 2016/2017 - wniosek o odroczenie spełniania obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2017/2018 może być złożony także w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat tj. w 2017 r. *[art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. z 2016 r. poz. 35]*

Dobra Szkoła

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

www.reformaedukacji.men.gov.pl

e-mail: reformaedukacji@men.gov.pl